

Almanca Öğretmeni Adaylarının Sözcük Öğreniminde Kullandıkları Öğrenme Stratejileri

Vocabulary Learning Strategies For Language Learning Used By Prospective Teachers At German Language Teaching Department

Şerife ÇELİKKAYA*

ÖZET

Yabancı Dil öğreniminde geleneksel dilbilgisi kurallarını temel alan dil öğretim yöntemleri artık yerini farklı, öğrencilerin daha etkin olduğu dil öğretim yöntemlerine, tekniklerine ve stratejilerine bırakmıştır. Öğrenci artık öğrenme yollarını daha bilinçli kullanarak öğrenme kapasitelerini genişletmekte, bilgiyi kodlama- depolama ve çağrışım sağlayan dolaylı ve dolaysız öğrenme stratejileriyle edindikleri bilgilere yenilerini ekleyerek, hedeflerine daha kolay yaklaşabilmektedirler. İkinci yabancı dil öğrenme sürecinde de öğrencilerin karşı karşıya kalacağı en önemli sorunlardan biri sözcük öğrenimidir. Bu çalışmada Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı programının 1., 2., 3., 4., sınıflarında 2011-2012 Eğitim Öğretim yılının bahar döneminde öğrenim görmekte olan 178 Öğretmen adayının ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenirken sözcük öğreniminde kullandıkları öğrenme stratejilerinin belirlenmesi amaçlanmış, cinsiyet, sınıf gibi değişkenlere bakılarak kullanılan stratejiler belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Yabancı Dil, Öğrenme, Sözcük, Strateji, (Araştırma)

ABSTRACT

Language teaching methods based on traditional grammar rules have left their places to methods, techniques and strategies that are different and where students are active in learning. Researchers grouped learning in four main categories as Behaviorist Learning Approach, Cognitive Learning Approach, Affective Learning Approach and Brain Based Learning Approach. According to Cognitive Approach, which deals with language learning, a student passes through a cognitive process throughout his language learning experience. It is essential to reach the four basic skill (Listening, Speaking, Reading, Writing) of the target language. This approach is effective in emerging learning strategies, and allows learners to take the responsibility of their own learning, and participate learning actively. Thus, learners, now, reach their targets easily by adding knowledge to what they already know using direct and indirect learning strategies that helps to code, store and restore information and expand their learning capacities by using learning ways more consciously. According to the studies held in the field, a number of learning strategies has been improved taking four basic language skills into consideration, and these strategies are separated into two groups as Indirect Learning Strategies and Direct Learning Strategies. It is vital for a language learner who has the knowledge of direct and indirect learning strategies to learn these strategies and use them in his on learning. Here the learning responsibility lies upon the learner himself.

Another problem that learners have to face while learning a second language is vocabulary learning. The larger the vocabulary is the easier it is to communicate. To speak a language fluently one should know how to produce the sounds in the language properly. However, knowing how to produce sounds alone is not enough to speak the language.

What should be done to learn vocabulary, what kind of a why should be followed? Naturally, just learning a vocabulary item is not enough to have an effective communication. The aim in learning a word should be to remember and use it when needed because learning is not only taking the knowledge as it is given, but also interpreting, shaping, and producing new meanings. While learning a Word, it is necessary to learn the meaning, use and grammar of the Word as well.

However, Schmitt emphasized that using all the learning strategies while learning vocabulary in a foreign language is a waste of time and strength, and improved (VLS) Vocabulary Learning Strategies to ease vocabulary learning in five headings; Determination Strategies, Social Strategies, Memory Strategies, Cognitive Strategies and Metacognitive Strategies.

The aim of this study is to determine the vocabulary learning strategies that 178 teacher candidates studying at Anadolu university Education Faculty German Language and Education Department at 1., 2., 3., and 4., grades during 2011-2012 academic year use while learning German as a second language, and to suggest learning strategies that direct students along with four basic learning skills to help students learn vocabulary more easily.

As the data collection tool, a questionnaire based on Schmitt's Vocabulary Learning Strategies; Determination Strategies, Social Strategies, Memory Strategies, Cognitive Strategies and Metacognitive Strategies was prepared, given to teacher candidates who learn German as a Second Language, and results were analyzed and evaluated.

When the data were analyzed and the excess of female teacher candidates was taken into consideration, it is seen that female learners used memory and cognitive strategies more than male students.

* Yrd. Doç. Dr., Anadolu Üniversitesi

The results of the study showed that German Language teacher candidates followed some vocabulary learning strategies in the choice, code, store them into their long-term memory, and recall when needed, and became more successful in learning vocabulary items than the students who do not know and use strategies.

All the teacher candidates stated that vocabulary learning in language learning is very important. Moreover, the data related to the words that students stated they learn more in some courses provided in Education Faculty German Language and Education Department in 2011-2012 academic-year spring term, and the orders students do related to the strategies they use in vocabulary learning were provided in tables.

When the grades of the students were taken into consideration, it was revealed that 1. And 2. Grade students were found to use only memory strategies, and 4. And 5. Grade students were found to use memory strategies by attaching cognitive strategies to it.

It is determined that teacher candidates chose to learn vocabulary by written forms and pronunciation, relating words with synonyms and antonyms, and using the newly learned words in context. When all these data were evaluated it is revealed that memory strategies have a bigger role in vocabulary learning compared with other strategies, and help memorize and recall the newly learned vocabulary more easily. Moreover, memory strategies also consist of strategies that learners could associate and integrate what they learned with what they already know in their mother tongue.

Considering that German language is thought and learned as a second language, teacher candidates learning this language stated that they use the methods and techniques used in learning English language which the students learn as first foreign language and that belongs to the same language family as the German language, they use the strategies used when they learn English.

Taking all these evaluations into consideration, ways to affect German teacher candidates positively by directing them to strategies that might be helpful for them should be found. As they are the learners of a new foreign language, they should be taught the ways of effective word usage, scientific research methods that they could use, how to prepare a word book, which strategies could be helpful in learning vocabulary. Moreover, they should also be informed about learning strategies where they could learn vocabulary more easily along with the four main language skills that support the improvement of language skills in language books, and they should be allowed to participate in activities and applications to improve their field knowledge.

Entertaining settings where students could share the information they gathered through games, songs, puzzles, etc. should be provided. Moreover, examples and similarities, visual support, and application fields aiming to improve understanding retention should be provided, and the scope of the material they use should be extended.

According to these results, it could be claimed that teacher candidates should be directed to strategies that could be beneficial for them in learning vocabulary.

Keywords: Language, Learning, Word, Strategy, (Research)

1.Giriş

Genel anlamda öğrenme (bkz. Şahinel, M. 2003: 3) var olan toplumsal duruma, kurallara ve kültürel gereklere bir ayak uydurma biçimi olarak tanımlanmaktadır. Öğrenme, bilmediğimiz bir bilgiyi bilir hale gelmemiz, yapamadığımız bir etkinliği uygulayabilir duruma gelmemizdir, kısacası öğrenme, bilebilme, yapabilmektir. Ayrıca (bkz. Özden, Y. 2003: 14) insanların çevreleri ile olan etkileşimleri sonucunda, kişilerde düşünsel, duyuşsal veya davranışsal değişme meydana geliyorsa, yine öğrenmeden söz ediliyor demektir, yani kişilerdeki kalıcı değişimlerdir ve bireysel olarak gerçekleşir. Bu sayede de kişiler kendi konumlarını belirlemiş olurlar. Yabancı dili öğrenmedeki amacımız da uluslararası platformlarda daha etkin çalışmalara olanaklarımızın olması, vizyonumuzun genişlemesi, dünya ile daha kolay iletişime geçebilmemizdir. Günümüzde uluslararası ilişkilerin, ekonomik, teknolojik v.b. açıdan artması yabancı dil öğrenmeyi zorunlu kılmaktadır. Bir Yabancı dili öğrenmek, sadece bir iş olanağı bulmak değil, aynı zamanda yeni bir kültüre, yeni bir dünyaya açılan kapı demektir.

“Öğrenme nasıl gerçekleşir?” sorusuna yanıt olarak farklı görüşler bulunmaktadır. Özden (Özden, Y. 2003: 21) bunları Davranışçı öğrenme kuramı, Bilişsel öğrenme kuramı, Duyuşsal öğrenme kuramı ve Beyin temelli öğrenme kuramı olmak üzere dört grupta toplamıştır. Dil öğrenimi konusunu araştıran bilişsel kurama göre, Yabancı dil öğreniminde öğrenci bilişsel bir süreçten geçmektedir. Bu süreç içerisinde hedef dilin dört temel becerisine (dinleme, konuşma, okuma, yazma) ulaşmak esastır. Bu kuram, öğrenme stratejilerinin ortaya çıkmasında etkili olmakta ve öğrenen kişinin, öğrenme sorumluluğu yüklenmesini ve öğrenmeye etkin olarak katılımını sağlamaktadır. Böylece öğrenciler, öğrenme yollarını daha bilinçli kullanarak, öğrenme kapasitelerini genişletmekte, bilgiyi kodlama- depolama ve çağrışım sağlayan dolaylı ve dolaysız öğrenme stratejileriyle, edindikleri bilgilere yenilerini ekleyerek, hedeflerine daha kolay yaklaşabilmektedirler.

Yabancı dil öğreniminin en önemli unsurlarından birisi de sözcük öğrenimidir. Çünkü (T.E.Ö.K.1986: 219) “kelime hazinesinin genişliği, kişiye konuşma kolaylığı, akıcılığı ve cesareti sağlar. Bu sebeple güzel konuşmak için kelime hazinesini geliştirmek gerekir”. Bir kişi ne kadar geniş bir sözcük dağarcığına sahip

olursa, o kadar kolay iletişime geçebilir. Bir dili arı ve düzgün konuşabilmek, doğal olarak o dildeki seslerin çıkarılmasını iyi bilmeyi gerektirir. Anlamlı ses veya ses birliğine, dilin en küçük ögesi olarak, sözcük denir. Ancak bir dildeki seslerin tek başına doğru söylenmesini bilmek, düzgün konuşabilmek için yeterli değildir.

Sözcük öğrenimi için ne yapılmalı, nasıl bir yol izlenmelidir? Doğal olarak etkili bir iletişim için bir sözcüğü sadece öğrenmek yetmez. Bir sözcüğü öğrenmenin amacı, sözcüğü hatırlamak ve ihtiyaç olduğu zamanlarda kullanabilmek olmalıdır. Çünkü öğrenme, verilen bilgiyi salt olduğu gibi alma değil; bilgiyi kendince yorumlama, biçimlendirme, yeni anlamlar üretmedir. Yabancı bir sözcüğü öğrenirken o sözcüğün anlam, kullanım, dilbilgisi v.b. yönleriyle de bilinmesi gereklidir. Bazı araştırmacılar, bir sözcüğü bilmenin içerdiği alt kategorilerle ilgili çeşitli sınıflandırmalar yapmışlardır. Örneğin Harmer (bkz. 2001:6-22) sözcükleri, Anlam (metin içindeki anlam-anlam ilişkisi); Kelime Kullanımı (mecaz- deyim, çağrışım, üslup-dizin); Kelime Bilgisi (kelime grubu, ön- son ek, yazım ve telaffuz, isimler (sayılabilen- sayılamayan)); Kelime Grameri (fiil- tamlama- deyimsel fiiller v.s, sıfatlar- zarflar ve konumları v.s.) olarak sınıflandırmıştır.

Hengirmen'e göre (bkz. Hengirmen, 1998: 111) sözcük türleri birbirlerinden kesin çizgilerle ayıramaz. Aynı sözcük ad, sıfat, belirteç, ünlem gibi görevleri üstlendiği için, sözcük türlerini sınıflamak oldukça zordur. Bu konuda en geçerli ve kolay çözüm, sözcüklerin içerisindeki anlam ve işlevlerine bakmaktır. Bunun için de sözcükler, bir sözcük türünde dondurulmalı, cümle içerisindeki anlam ve işlevine göre değerlendirilmelidir. Buna göre bir sözcüğün belirttiği anlam kapsamı veya anlamı ile ilgili çelişki, içinde bulunduğu bağlama göre ortadan kalkmaktadır.

2. Sözcük Öğrenimi ve Stratejileri

Yabancı Dil öğretiminde geleneksel dilbilgisi kurallarını temel alan dil öğretim yöntemlerinin yerini farklı, öğrencilerin daha aktif, etkin olduğu dil öğretim yöntemlerine bırakması sonucunda araştırmacılar dil öğrenme alanında daha detaylı ve geniş bir araştırma yapmaya yönelmişler, bunun için de yeni dil öğrenme stratejileri geliştirme çalışmalarına başlamışlardır.

Yabancı dil öğrenmede geliştirilen stratejileri Oxford (1990: 1-6) “öğrenciler tarafından kendi öğrenmelerini geliştirmek için atılan adımlar” ve “Dil Öğrenme Stratejileri (Language learning Strategies - LLSs) öğrencilerin uyguladığı ve öğrenmeyi daha kolay, daha hızlı, daha zevkli, daha fazla ‘kendi kontrolünde’ (self directed), daha etkin ve yeni durumlara daha kolay uygulanabilir hale getirmek için kullanılan bazı önlemler” olarak tanımlamaktadır. Bu stratejiler sayesinde öğrenenin bilgiyi işleyerek kalıcı bir biçimde öğrenmesi- edinmesi ve uygulaması amaçlanır. Oxford (1990: 18-21) dil öğreniminde ulaşılması gereken dört temel beceriyi göz önünde bulundurarak öğrenme stratejilerini “*Dolaylı öğrenme stratejileri*” (Indirect Learning Strategies) ve “*Dolaysız öğrenme stratejileri*” (Direct Learning Strategies) olarak iki temel gruba ayırmıştır.

Schmitt (bkz. Schmitt, 1997: 199-227) ise öğrencilerin yabancı dilde sözcük öğrenirken bütün öğrenme stratejilerini kullandıklarını, bunun onlar için büyük bir zaman ve güç kaybı olduğunu vurgulamış ve yaptığı araştırmalar sonucunda öğrenciye sözcük öğreniminde kolaylık sağlayacak beş ayrı sözcük öğrenme stratejisi (Vocabulary Learning Strategies) (VLSs) geliştirmiştir. Bunlardan ilki Saptama Stratejisidir (Determination strategies). Burada sözcük grupları, ek ve kökler analiz edilir, metinle ilgili bağlamdan anlam tahmin edilir, listeler ve kartlar (flashcards) kullanılarak sözcük bilgisine sahip olmaya çalışılır.

İkincisi Sosyal Stratejidir (Social strategies). Bu stratejide sözcüğün anadildeki karşılığı, açıklaması veya eşanlamı sorulur. Yeni öğrenilen sözcüğün bir cümle içerisinde kullanımına ilişkin örnekler grup içinde uygulanır, hazırlanan resimli kartlar (flashcards), sözcük listeleri anlamlarının doğruluğu açısından kontrol edilir ve amaç dilde kullanım sağlanır.

Üçüncüsü Hafıza Stratejileridir (Memory strategies). Hafıza stratejisi kelimeleri resimlerine bakarak anlamlandırmayı, kelimeleri birlikte kullanıldıkları kelime ile, eş ve zıt anlamları ile ilişkilendirmeyi, anlam haritaları oluşturmayı, gruplandırarak çalışmayı, yeni kelimeleri cümle içinde kullanmayı, bir hikaye içinde sınıflandırmayı, yazılış türlerini ve telaffuzunu çalışmayı, anahtar kelime (key word) tekniği kullanmayı, kelimenin anlamını başka şekilde ifade etmeyi, içinde kelimenin geçtiği deyimleri öğrenmeyi içerir.

Dördüncüsü ise Bilişsel Stratejilerdir (Cognitive strategies). Bu strateji sözcüklerin sözlü ve yazılı olarak tekrar edilmesini, resimli kartların (flashcards) hazırlanmasını, alıştırmaya kitaplarındaki sözcükler

bölümünün kullanılmasını, sözcük bölümü ile ilgili ses bantlarının dinlenmesini ve bir kelime defteri oluşturulmasını içerir.

Sonucu strateji ise Biliş ötesi Stratejilerdir (Metacognitive strategies). Bu stratejinin izlediği yol ise yabancı dildeki farklı materyalleri (şarkı, gazete, film, v.b.) kullanma, kelime boşlukları şeklindeki alıştırmaları uygulama ve ilk kez karşılaşılan sözcüğü atlayarak öğrenmeyi zamana yaymadır.

3. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen öğretmen adaylarının en çok hangi sözcük öğrenme stratejilerini kullandıklarını belirlemek ve yabancı dil kitaplarında dil becerisinin gelişimini destekleyen dört temel dil becerisinin yanı sıra, öğreneni yönlendirecek, konuyla ilgili sözcük dağarcığını daha basit öğrenebilecekleri öğrenme stratejilerine yönelik önerilerde bulunmaktadır.

Araştırmanın evrenini Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı programının 1., 2., 3., 4., sınıflarında 2011-2012 Eğitim Öğretim yılının bahar döneminde öğrenim görmekte olan Öğretmen adayları oluşturmaktadır.

4. Verilerin Toplanması ve Analizi

Araştırmada veri toplama aracı olarak Schmitt'in hazırladığı Sözcük Öğrenme Stratejileri baz alınarak bir anket hazırlanmış ve ikinci yabancı dil olarak Almanca öğrenen öğretmen adaylarına uygulanmış ve sonuçları analiz edilerek değerlendirilmiştir.

5. Bulgular ve Yorumlar

Araştırmaya Anadolu Üniversitesi Eğitim Fakültesi Alman Dili Eğitimi Anabilim Dalı programının 2011-2012 Eğitim Öğretim yılının bahar döneminde öğrenim görmekte olan 231 öğretmen adayından 178 i katılmıştır. Kız v erkek Öğretmen adaylarına göre dağılım Tablo 1 de verilmiştir.

Tablo 1

	Kız	Erkek
Öğretmen Aday sayısı	142	36

Bir dili öğrenmede sözcük öğreniminin önemli olduğunu düşünüyor musunuz? sorusuna adayların tamamı evet yanıtını vermişlerdir. En çok hangi derste sözcük öğrendiklerine ilişkin soruya yönelik yanıtlar Tablo 2 de görülmektedir.

Tablo 2

Dersler	Yazma Becerileri	Okuma Becerileri	Konuşma Becerileri	Konuşma ve Okuma Becerileri	Diğer dersler
Öğretmen Aday sayısı	52	38	62	12	14

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarından sözcük öğreniminde kullandıkları stratejileri önem sırasına göre sıralamaları istenmiştir.

Tablo 3

Kullanılan Sosyal Stratejiler (Social strategies)	Öğretmen Aday sayısı
Anadildeki karşılığı, açıklaması veya eşanlamını sorarak	24
Sözcüğün cümle içerisinde kullanımına ilişkin örnekler uygulayarak	11
Resimli kartlar hazırlama	5
Sözcük listeleri oluşturma	1
Amaç dilde kullanarak	12

Tablo 3 deki verilere bakıldığında 53 Öğretmen adayının sözcük öğreniminde Sosyal stratejilerini kullandıkları görülmektedir. En fazla kullanılan strateji ise öğretmen adaylarının anadildeki karşılığı, açıklaması veya eşanlamını sorarak, sözcüğün cümle içerisinde kullanımına ilişkin örnekler uygulayarak ve amaç dilde kullanarak öğrenme yolunu seçmeleridir.

Tablo 4

Kullanılan Hafıza Stratejileri (Memory strategies)	Öğretmen Aday sayısı
Kelimeleri resimlerine bakarak anlamlandırma	1
Kelimeleri eş ve zıt anlamları ile ilişkilendirme	15
Anlam haritaları oluşturma	1
Gruplandırarak çalışma	1
Yeni kelimeleri cümle içinde kullanma	11
Bir hikaye içinde sınıflandırma	0
Yazılış türlerini ve telaffuzunu çalışma	33
Anahtar kelime (key word) tekniği kullanma	1
Kelimenin anlamını başka şekilde ifade etme	6
İçinde kelimenin geçtiği deyimleri öğrenme	0

Tablo 4 te ise Hafıza Stratejilerine göre olan dağılım görülmektedir. Bu stratejide ise Öğretmen adaylarının en fazla yazılış türleri ile telaffuzunu çalışarak, kelimeleri eş ve zıt anlamları ile ilişkilendirerek ve öğrenilen yeni kelimeleri cümle içinde kullanarak, öğrenme yolunu seçtikleri saptanmıştır. Bu veriler değerlendirildiğinde Hafıza Stratejileri kelime öğrenmede diğer öğrenme stratejilerine oranla daha fazla rol üstlenmekte ve sözcüklerin hafızada tutulmasını ve daha kolay hatırlanmasını sağlamakta, daha önceden edindikleri birinci yabancı dil bilgileri ile ilişkilendirebilecekleri, bütünleştirebilecekleri stratejileri kapsamaktadır. Bu nedenle Almanca 'nın da ülkemizde ikinci yabancı dil olarak öğrenildiği gerçeğinden yola çıkarak, bu dili öğrenen öğretmen adayları aynı dil ailesine ait olan birinci yabancı dil olarak öğrendikleri İngilizce ediniminde kullanılan yöntem ve teknikleri ön plana çıkarmakta, İngilizce' deki sözcükleri öğrenirken kullandıkları stratejileri kullanmakta olduklarını belirtmişlerdir.

Tablo 5

Kullanılan Bilişsel Stratejiler	Öğretmen Aday sayısı
Kelimeleri sözlü ve yazılı olarak tekrar etme	18
Resimli kartların hazırlama	2
Alıştırma kitaplarındaki sözcükler bölümünü kullanma	8
Sözcük bölümü ile ilgili ses bantlarının dinlenmesi	5
Bir kelime defteri oluşturma	16

49 Öğretmen adayının ise hafıza stratejilerine bilişsel stratejileri (Cognitive strategies) katarak sözcük öğrenimini gerçekleştirdiklerini ve bu iki stratejiyi birleştirerek daha etkin bir öğrenme şekli geliştirdiklerini belirtmişlerdir. Bunun sebebinin de öğrendikleri sözcükleri sözlü ve yazılı olarak sürekli tekrar etmeleri ve kelime defterlerinden yararlanarak farklı bilimsel araştırmalarda performans olarak ortaya koymaları olduğunu belirtmeleridir.

Tablo 6

Kullanılan Saptama Stratejileri	Öğretmen Aday sayısı
sözcük grupları, ek ve kökler analiz etme	0
metinle ilgili bağlamdan anlam tahmin etme	3
listeler ve kartlar (flashcards) kullanma	0

Tablo 6 da da en az kullanılan stratejilerden birisi olan Saptama Stratejisinin (Determination strategies) verileri yer almaktadır. Bu stratejinin az kullanılmasını Öğretmen adayları sözcük gruplarının, ek ve köklerini analiz etmenin zor olduğunu, listeler ve kartlar kullanmanın onlara zaman kaybı yaşattığını, ancak bazı durumlarda metinle ilgili bağlamdan tahminde bulunabildiklerini ama bu stratejilerden önce daha farklı stratejileri ön sıraya çekmeleri gerektiğini belirtmeleridir.

Tablo 7

Kullanılan Biliş ötesi Stratejiler,	Öğretmen Aday sayısı
farklı materyalleri (şarkı, gazete, film, v.b.) kullanma	1
kelime boşlukları şeklindeki alıştırmaları uygulama	1
ilk kez karşılaşılan sözcüğü atlayarak öğrenmeyi zamana yayma	2

Tablo 7 de Biliş ötesi stratejiler ile ilgili veriler bulunmaktadır. Bu strateji diğer Saptama stratejisi gibi az kullanılan bir stratejidir. Bunun nedenini öğretmen adayları, sözcük öğreniminde kelime boşlukları şeklindeki alıştırmaları uygulamanın ve farklı materyalleri kullanarak yeni sözcük öğrenmenin onları zorladıklarını belirtmeleridir. 2 Öğretmen adayı ise ilk kez karşılaştıkları sözcüğü atlayarak öğrenmeyi zamana yaydıklarını belirtmişlerdir.

6. Sonuç ve Öneriler

Elde edilen veriler değerlendirildiğinde ve kız öğretmen adaylarının çoğunlukta olması göz önüne alındığında kızların erkeklere oranla daha fazla hafıza ve bilişsel stratejilerini birlikte kullandıkları görülmektedir.

Sınıflara göre bakıldığında ise 1. ve 2. sınıf öğretmen adaylarının sadece hafıza stratejilerini; 3. ve 4. sınıf öğretmen adaylarının ise hafıza stratejilerine bilişsel stratejileri ekleyerek kullandıkları görülmektedir. 1. ve 2. sınıflardaki öğretmen adaylarının sadece bir stratejiyi kullanıyor olmaları onların beceri eksikliğinden değil de stratejileri bilmeme veya strateji kullanımının başka etmenler tarafından engelleniyor olmasından kaynaklanıyor olabilir.

Bu değerlendirmelere bakılarak öğretmen adaylarını yararlı olabilecek stratejilere yönlendirerek olumlu yönde etkileme yolları aranmalıdır. Onları yeni bir dili öğrenen kişiler olarak etkili sözcük kullanma yolları, kullanabilecekleri bilimsel araştırma uygulamaları, sözcük defterinin nasıl tutulması gerektiği, sözcük öğreniminde hangi stratejilerin daha etkili olabileceği, yabancı dil kitaplarında dil becerisinin gelişimini destekleyen dört temel dil becerisinin yanı sıra, konuyla ilgili sözcük dağarcığını daha basit öğrenebilecekleri öğrenme stratejilerine yönelik konular hakkında bilgilendirmeli, alan becerilerini geliştirmelerine katkı sağlayacak uygulamalar yapılmalıdır.

Edindikleri bilgileri paylaşarak etkileşimde bulunmalarını sağlayacak oyunlar, şarkılar, bulmacalar v.b. yapabilecekleri eğlenceli ortamlar oluşturulmalı; anlamayı ve kalıcılığı arttırma amacıyla örnekler ve benzeşimler, görsel destek, uygulama alanları sağlanmalı ve kullandıkları materyalin kapsamı geliştirilmelidir.

Kaynakça:

Harmer, J. (2001), **The Practice of English Language Teaching**, Longman Pearson Education Limited, England. S.16-22.

Hengirmen, M. (1998), **Türkçe Temel Dilbilgisi**, Engin Yayınevi, Ankara: s. 111.

Oxford, R. L. (1990), **Language Learning Strategies**, Heinle& Heinle Publishers, Boston: s. 18-21.

Özden, Y. (2003), **Öğrenme ve Öğretme**, Pegem Yayıncılık, Ankara: s.21.

Schmitt, N.- McCarthy, M.(1997), **Vocabulary description**, Acquisition and Pedagogy, Cambridge University Press UK: s.199-227.

Şahinel, M. (2003), **Etkin Öğrenme**, Pegem Yayıncılık, Ankara: s.3.

Türkçe Eğitim ve Öğretim Kılavuzu (TEÖK. (1986), Milli Eğitim Gençlik ve Spor Bakanlığı, Ankara: s.219.

Copyright of Selcuk University Social Sciences Institute Journal is the property of Selcuk University Social Sciences Institute Journal and its content may not be copied or emailed to multiple sites or posted to a listserv without the copyright holder's express written permission. However, users may print, download, or email articles for individual use.